

TTO vs. NTTO

Een Kwestie van Motivatie?

Anneke Thijsen
Gerlinde Oprel
Annique Meulenhoff

Universiteit Utrecht,
IVLOS lerarenopleiding,
Alfacluster Februari 2010,
December 2010

Inhoud

Inleiding.....	2
Theoretisch Kader	3
Vraagstelling.....	5
Aanname Criteria Kandinsky College	6
Methode.....	6
Resultaten	8
Intrinsiek.....	9
Extrinsiek	10
Conclusie	11
Vervolgonderzoek	12
Literatuurlijst.....	12
Bijlagen.....	13
Enquête	13

Ouders, leraren, vriendjes, een baan, de middelbare school zelf. Wat motiveert leerlingen om te kiezen voor tweetalig onderwijs, en dan specifiek aan het Kandinsky College in Nijmegen? En hoe verschilt hun motivatie van diegenen die regulier onderwijs volgen? In ons onderzoek gaan we op zoek naar antwoorden op deze vragen.

Inleiding

Tweetalig onderwijs groeit enorm; momenteel zijn er 133 scholen in Nederland die TTO aanbieden, het merendeel van het TTO onderwijs wordt op vwo niveau gegeven, maar de interesse is dusdanig dat er dit jaar 25 scholen TTO op havo niveau aanbieden en 25 scholen zich gereedmaken voor de tweetalige stroming binnen het vmbo. De belangstelling voor internationaal georiënteerd onderwijs (igo) wordt steeds groter en dit is nu juist het streven van het tweetalig onderwijs; leerlingen de gelegenheid geven hun beheersing van de Engelse taal te vergroten en een internationale oriëntatie op te doen en te verbreden. Leerlingen binnen de TTO stroming komen in contact met andere culturen, krijgen een grotere kans te communiceren in het Engels met native speakers en kunnen zo hun wereld vergroten.¹

Tweetalig onderwijs is dus bijzonder ‘in’ en daarom wordt er steeds meer onderzoek gedaan naar deze stroming binnen het onderwijs. Er wordt met name onderzoek gedaan naar de spreek- en leesvaardigheid van TTO leerlingen, zoals beschreven in Admiraal et al. Daarnaast is er onderzoek

---

¹ <http://www.europeesplatform.nl/sf.mcgi?2682>

gedaan naar het gedrag van docenten, en hoe dat gedrag de taalontwikkeling van TTO leerlingen bevordert. TTO docenten moeten streven naar het “toepassen van effectieve communicatiestrategieën om leerlingen te motiveren”. Daarnaast moeten TTO docenten, door een diversiteit van werkvormen aan te bieden, hun leerlingen activeren om de Engelse taal te spreken en verscheidene taalvaardigheden in de klas te gebruiken. Uit dit onderzoek bleek dat de verwerving van Engels niet geheel werd gestimuleerd door de didactische gedragingen van TTO docenten. Aan de hand van dit onderzoek is een instrument ontwikkeld waarin wordt omschreven over welke competenties effectieve TTO docenten moeten beschikken en wat zij kunnen doen om “de taalontwikkeling van leerlingen in het TTO te bevorderen”². Uit onze bevindingen blijkt dat er geen specifiek onderzoek is gedaan naar de motivatie van TTO leerlingen en dat terwijl motivatie een van de belangrijkste factoren is bij het kiezen van deze richting.

Leerlingen die gemotiveerd zijn zullen actiever deelnemen aan een les. Deze motivatie is natuurlijk afhankelijk van verschillende factoren, zoals het vak, de klas, de docent en de methode. Daarnaast is de leerling zijn eigen motivatie van belang. Over het algemeen neemt de motivatie van leerlingen tijdelijk wat af als ze in het derde of vierde jaar van de middelbare school zitten. Echter, docenten verwachtten dat leerlingen die tweetalig onderwijs volgen deze motivatie in mindere mate zouden verliezen. Zij waren immers zeer gemotiveerd bij de start van hun tweetalige schoolloopbaan.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden aan het Kandinsky College, locatie Malderburchtstraat te Nijmegen. Deze locatie werd gekozen omdat het regulier en tweetalig onderwijs verzorgt. Het Kandinsky is tevens de enige school in Nijmegen die tweetalig onderwijs aanbiedt. Er volgen momenteel 500 leerlingen de TTO stroming op het Kandinsky en het aantal blijft groeien. Uit gesprekken met TTO docenten op het Kandinsky College blijkt dat leerlingen in 4-vwo hun motivatie verliezen en steeds minder Engels spreken in de klas, waardoor er wordt afgevraagd of de leerlingen die voor de TTO stroming hadden gekozen intrinsiek dan wel extrinsiek gemotiveerd waren.

Een reden voor ons om te onderzoeken welke motivatie deze leerlingen naar het TTO heeft gebracht. Zou er, ten tijde van de selectieprocedure van het TTO, sprake zijn geweest van externe factoren die de leerling ertoe bewoog te kiezen voor TTO? Dat zou opvallend zijn, aangezien de selectieprocedure van het Kandinsky College gericht is op de intrinsieke motivatie van leerlingen. In dat geval is de selectieprocedure wellicht gericht op het detecteren van motivatie in het algemeen en niet specifiek op intrinsieke motivatie. Dat terwijl deze intrinsieke motivatie volgens het Kandinsky juist zo belangrijk is voor het goed ten einde brengen van de TTO stroming. Zelf verwachten we ook dat de intrinsieke motivatie van de leerlingen belangrijk is, omdat eventuele externe factoren in de loop van de tijd kunnen wegvallen of een minder grote invloed kunnen vormen. Kortom, dit onderzoek is relevant om er achter te komen wat voor soort motivatie startende TTO-ers hebben.

Theoretisch Kader

“Motivatie is het belangrijkste criterium” is de titel van een artikel in de Volkskrant uit 2004. Het krantenbericht gaat over tweetalig onderwijs op een school in Ede. Verslaggeefster Margreet Vermeulen beschrijft het enthousiasme van de brugklasser die net aan hun tweetalige middelbare schoolopleiding zijn begonnen. Ze barsten van de motivatie en laat dat nu van doorslaggevend belang zijn: ‘Kinderen moeten bereid zijn een extra inspanning te leveren’. Ook op het Kandinsky is

---

² Rick de Graaff en Gerrit Jan Koopman 2006

de motivatie van de leerlingen het belangrijkste. Eerder in dit artikel vindt u de toelatingseisen die deze school hanteert.

De belangrijke vraag die wij ons stellen is: van wat voor soort motivatie is hier sprake? Er zijn namelijk verschillende soorten motivatie. Ten eerste onderscheiden wij, aan de hand van Woolfolk, intrinsieke en extrinsieke motivatie. Intrinsieke motivatie is de natuurlijke neiging om uitdagingen op te zoeken en te overwinnen bij het nastreven van persoonlijke interesses. Kortom, een neiging om iets te doen die uit onze persoonlijkheid komt. Het uitvoeren van een activiteit op zichzelf geeft voldoening. Daar tegenover staat extrinsieke motivatie. Bij extrinsieke motivatie gaat het om externe factoren die de motivatie beïnvloeden. Dit zijn bijvoorbeeld beloningen of straffen. Het essentiële verschil tussen deze vormen van motivatie is de beweegreden van iemand. Het gaat erom of de beweegreden veroorzaakt wordt door interne of externe factoren. Nu kan het, volgens Woolfolk (*Psychology in Education*), dat die twee soorten motivatie overlappen. Zo kan iemand op het gymnasium Latijn een vervelend vak vinden, maar als diegene medicijnen wil gaan studeren, zal diegene wel de motivatie opbrengen om zijn best te doen voor het vak Latijn. Woolfolk zegt dan dat een externe factor geïnternaliseerd is, waardoor de motivatie intrinsiek is. Wij stellen in zo'n geval dat de studie een externe factor is en dat de motivatie voor het vak Latijn extrinsiek is.

Er zijn uiteraard verschillende theorieën over motivatie. Woolfolk zet er vier tegenover elkaar.

Table 10.1 Four views of motivation

	Behavioural	Humanistic	Cognitive	Sociocultural
Source of motivation	Extrinsic	Intrinsic	Intrinsic	Intrinsic
Important influences	Reinforcers, rewards, incentives and punishers	Need for self-esteem, self-fulfilment and self-determination	Beliefs, attributions for success and failure, expectations	Engaged participation in learning communities; maintaining identity through participation in activities of group
Key theorists	Skinner	Maslow Deci	Weiner Graham	Lave Wenger

Ten eerste beschrijft Woolfolk de 'behavioural approach'. Zoals u kunt zien in de bovenstaande tabel: bij deze visie wordt het menselijk gedrag beïnvloed door beloningen en correcties en daarom hoort hier extrinsieke motivatie bij. Ten tweede is er de 'humanistic approach'. Deze gaat uit van totale intrinsieke motivatie. Volgens deze theorie heeft de mens uit zichzelf de neiging om zichzelf uit te dagen en persoonlijke groei te stimuleren. Er zijn geen externe factoren nodig om iemand te motiveren. Ook de derde, de 'cognitive approach' gaat uit van intrinsieke motivatie. Deze komt wat overeen met de humanistische benadering. Mensen worden gezien als van nature nieuwsgierig en actief. Ook in dit geval komt de motivatie vanuit de mens zelf. Bij de laatste, de 'sociocultural approach', gaat Woolfolk ook uit van intrinsieke motivatie. Volgens Woolfolk gaat de sociaal culturele benadering er vanuit dat mensen worden beïnvloed door de maatschappij. Door het controle systeem dat in de maatschappij aanwezig is, zal een individu gestimuleerd worden om goed binnen de maatschappij te functioneren. Vandaar dat Woolfolk uitgaat van intrinsieke

motivatie. Wij sluiten ons hier juist niet bij aan. Het gevoel van ‘bij de maatschappij willen horen’ zal inderdaad uit iemand zelf komen en dat kan worden beschouwd als intrinsiek. Aan de andere kant, juist die druk van de maatschappij en de sociale controle kunnen gezien worden als externe factoren die ervoor zorgen dat een individu zich op een bepaalde manier schikt. Deze sociale druk is juist één van de factoren die in ons onderzoek als extrinsiek naar voren komen. Daarbij kan gedacht worden aan de druk van ouders, vrienden, etc.

De Canadees R.C. Gardner wordt genoemd in het artikel ‘*Second language learning motivation*’ van Liuliene. Gardner heeft het ook over motivatie maar noemt twee andere interessante vormen van motivatie. Bij Gardner gaat het specifiek om motivatie voor het leren van een andere taal. Zijn eerstgenoemde vorm van motivatie is ‘integrative orientation’. Bij deze vorm van motivatie gaat het om de interesse die iemand heeft voor de culturele gemeenschap die bij een taal hoort. Interesse in de mensen achter de taal en hun belevingswereld. Daarnaast, zegt Gardner, is er de ‘instrumental orientation’. Bij deze vorm van motivatie gaat het alleen om het gebruik van de taal om zo een toets te halen of een bepaalde baan te krijgen. Het verschil tussen deze twee vormen komt dus grofweg neer op intrinsiek en extrinsiek. Bij ‘integrative orientation’ gaat het om menselijke nieuwsgierigheid en bij ‘instrumental orientation’ om een externe factor die motivatie stimuleert. Gardner’s onderzoek laat zien dat de eerste groep (integrative orientation) meer volhardend en intenser gemotiveerd zijn dan de tweede groep (instrumental orientation).

Woolfolk gaat in het hoofdstuk over motivatie ook in op ‘the need for autonomy’, dus het belang van onafhankelijkheid voor leerlingen. Deze factor is enorm belangrijk voor de motivatie van leerlingen. Woolfolk schrijft dat mensen constant worstelen met de externe druk en controle, die veroorzaakt wordt door schema’s, deadlines, regels, etc. De roep om onafhankelijkheid is daarom groot. De motivatie van leerlingen is daarom veel hoger als leerlingen autonomie hebben en zelf keuzes kunnen maken. Op het moment dat jongeren in de puberteit komen zal ‘the need voor autonomy’ groter worden en is het belangrijk dat de oorspronkelijke motivatie intrinsiek was. Externe factoren worden op dat moment namelijk als storend ervaren en hun extrinsieke motivatie kan om die reden afnemen.

Dit wetende maken we een sprongetje terug naar ons onderzoek. Het is, zoals Gardner’s onderzoek uitwees, voor de handliggend dat mensen die intrinsiek gemotiveerd zijn, deze motivatie uiteindelijk langer vasthouden. Vandaar dat het interessant is om vast te stellen welke vorm van motivatie de TTO-leerlingen en NTTO-leerlingen hebben. De verwachting is, aan de ene kant, dat TTO-leerlingen meer intrinsiek gemotiveerd zijn dan niet-TTO-leerlingen. Aan de andere kant zien we dat TTO-leerlingen (en niet-TTO-leerlingen) in leerjaar 3 en 4 een stuk minder gemotiveerd zijn dan eerst. Zou er dan bij TTO-leerlingen toch sprake zijn van extrinsieke motivatie die na een aantal jaar een stuk afgenomen is?

Vraagstelling

De te onderzoeken variabelen zijn de aannamecriteria voor TTO vwo van het Kandinsky College, locatie Malderburchtstaat te Nijmegen. Volgens de TTO afdeling moeten leerlingen een specifiek profiel hebben met betrekking tot karaktereigenschappen (zie tabel). Deze criteria zijn enkel gebaseerd op intrinsieke motivatie.

Aanname Criteria Kandinsky College	
1	Profiel met betrekking tot karaktereigenschappen: nieuwsgierig, communicatief, enthousiast, internationale focus en soms begaafdheid.
2	<i>t-havo/ vwo</i> is bedoeld voor leerlingen die van hun basisschool een havo- of een havo/vwo-advies hebben gekregen en/of een Citoscore van 540 of meer hebben. <i>Voor het t-vwo</i> geldt: een vwo-advies en/of een Citoscore van 545 of meer.
3	Engels op de basisschool is een pre maar niet noodzakelijk. Wel is het belangrijk dat de leerlingen sterk gemotiveerd zijn voor het tweetalig onderwijs.
4	Eventueel kan er een kennismakingsgesprek met de leerlingen plaatsvinden om de enthousiasme en motivatie te meten.

Het is opvallend dat er verder niet naar extrinsieke motivatie wordt gekeken. Belangrijke factoren zoals vrienden, media en vrijetijdsbesteding, eventuele activiteiten en uitwisselingen van de school, doorstuderen aan een hogeschool of universiteit waar tegenwoordig vooral uit Engelstalige boeken wordt gewerkt en de meerderheid van de colleges in het Engels worden gegeven en bovenal ouders hebben wellicht een grote invloed op de keuze van de leerling om wel of niet TTO te gaan volgen. Daarnaast kan het zijn dat de school zelf als extrinsieke factor de beslissing maakt voor de leerling. Uit ervaring onder TTO docenten van het Kandinsky College blijkt dat veel 4-vwo TTO leerlingen gedemotiveerd raken voor het vak Engels. Wellicht was de reden voor die leerlingen om TTO te gaan doen extrinsiek en is de intrinsieke motivatie niet hoog genoeg om zich volledig in te zetten, of de intrinsieke motivatie was niet sterk genoeg.

De onderzoeksvraag luidt als volgt:

Wat is het verschil in motivatie tussen TTO brugklasleerlingen en NTTTO brugklasleerlingen bij de keuze voor TTO en NTTTO?

De aannamecriteria doet verwachten dat TTO leerlingen meer intrinsieke motivatie hebben dan NTTTO leerlingen. Onze verwachting daarentegen is dat extrinsieke motivatie ook hoger ligt bij TTO leerlingen dan bij NTTTO leerlingen. In sommige gevallen zal de intrinsieke motivatie bij NTTTO leerlingen aanwezig zijn maar in mindere mate en zal de extrinsieke motivatie afwezig zijn.

Geïnspireerd door de 'Motivated Strategies for Learning Questionnaire' hebben wij een enquête opgesteld en aan de hand van deze enquête onderzoek gedaan naar de motivatie van brugklas TTO leerlingen en brugklas niet TTO leerlingen. Het doel van dit vergelijkend onderzoek was om te achterhalen op welke punten van de enquête TTO en niet TTO leerlingen verschillen op het gebied van intrinsieke en extrinsieke motivatie. Uit het artikel van Huang blijkt dat de MSLQ geschikt is voor onderzoek binnen het talenonderwijs, met name EFL (English as a Foreign Language). Om deze reden zullen wij onze enquête baseren op de MSLQ.

Methode

De doelgroep waarmee we het onderzoek willen gaan uitvoeren zijn brugklasleerlingen. Leerlingen die dus net de keuze voor tweetalig of regulier onderwijs hebben gemaakt. Omdat we deze twee verschillende groepen met elkaar willen vergelijken, ondervragen we leerlingen uit beide groepen. Om vervolgens genoeg data te hebben om uitspraken over te kunnen doen, hebben we gekozen om uit beide groepen 50 leerlingen deel te laten nemen aan het onderzoek. We hebben via de school

vier brugklassen toegewezen gekregen, twee TTO en twee NTTO klassen. Hierbij zijn de leerlingen binnen de klas gemengd, waardoor we zowel jongens als meisjes mee laten doen aan het onderzoek. We doen het onderzoek vroeg in het jaar zodat de leerlingen in principe nog weinig ervaring hebben met het daadwerkelijke tweetalige en reguliere voortgezet onderwijs, zodat ze nog niet te veel beïnvloed raken bij het beantwoorden van de vragen. Hun ervaring met de gekozen stroming is derhalve miniem, waardoor hun oorspronkelijke motivatie hopelijk naar boven komt.

Om achter het soort motivatie van de leerlingen te komen, hebben we een enquête opgesteld. Hierbij hebben we getracht vragen te maken die specifiek op intrinsieke óf extrinsieke motivatie gericht zijn. Wat we hebben laten meewegen in het opstellen van de vragenlijst zijn de theorie, zoals boven beschreven, en de aannamecriteria van het Kandinsky.

We hebben vóór de uiteindelijke versie van de enquête in eerste instantie een proefenquête afgenomen. Dit hebben we mondeling gedaan met twee TTO leerlingen en twee NTTO leerlingen. Zij hebben hardop hun commentaar kunnen geven op de vragen en aan de hand hiervan hebben wij de vragen kunnen goedkeuren of aanpassen. Op basis van deze proefenquête hebben we besloten een vier puntsschaal aan te houden, zodat mensen niet neutraal konden kiezen, wat bij een vijf puntsschaal wel het geval is. Als we naar een zes puntsschaal zouden gaan, zouden de leerlingen weer teveel keuze hebben. Dit zijn de uiteindelijke vragen geworden met de reden waarom de vraag is opgenomen in de enquête.

	Vraag	I	Uitleg indeling intrinsiek/extrinsiek vanuit:	
			E	De theorie
2	Als ik op nieuwe plekken ben, praat ik snel met mensen die ik nog niet ken	I	Uitwisseling verplicht	
3	Mijn ouders houden zich veel bezig met hoe ik het doe op school	E		Gedrag van ouders kan gedrag/motivatie IIn beïnvloeden
4	Ik ben geboeid door de culturen van andere landen	I	Internationale focus	
5	De mensen in mijn omgeving zeggen dat ik goed ben in Engels	E		IIn raken gemotiveerd door de complimenten die ze krijgen. Complimenten zijn extern, vandaar hier als extrinsieke motivatie
6	Ik weet precies wat ik wil. Ik vraag mijn ouders niet gauw om advies	I	(soms) begaafd	
7	Als ik een woord niet ken, zoek ik op wat het betekent (op internet of in een woordenboek)	I	Nieuwsgierig	
8	Mijn ouders hebben (vroeger) veel gereisd/in het buitenland gewerkt	E		Motivatie door gedrag anderen (nl. ouders)
9	Tijdens de vakantie in het buitenland met mijn ouders maken we culturele uitstapjes	E		Motivatie door gedrag anderen (nl. ouders)
10	Ik ben liever lui dan moe (deze vraag andersom indelen)	I	Zelf toegevoegd. Dit vraagt naar iemands eigen inzet	
11	Ik zou graag (een jaartje) in het buitenland willen werken en/of stagelopen en/of reizen	I	Internationale focus	
12	Ik krijg complimenten over mijn Engels van vrienden en familie	E		Motivatie van anderen
13	Als ik op een nieuwe plek ben, ga ik de omgeving verkennen	I	Uitwisseling verplicht	
14	Ik heb het Kandinsky gekozen vanwege (kies max. 2):		Afhankelijk van het antwoord is dit intrinsiek of extrinsiek	
15	Ik word enthousiast als ik mensen Engels hoor praten (bv op tv, of in de trein)	I	Enthousiast	
16	Ik beslis altijd zelf wat ik doe. Mijn ouders hoeven mij daar niet bij te helpen.	I	(soms) begaafd / onafhankelijkheid	
17	Ik vind het belangrijk om hoge cijfers te halen (8 of hoger)	I	(soms) begaafd / onafhankelijkheid	
18	Ik kom in mijn vrije tijd veel met de Engelse taal in	E		Deze aanraking met het Engels is

	aanraking			een externe factor
19	Het Kandinsky was mijn eerste keuze als middelbare school	I		
20	Ik heb dezelfde schoolrichting gekozen (regulier/tweetalig) als mijn beste vriend/vriendin	E		Gedrag/keuze van anderen heeft invloed op keuze van IIn, dus een externe factor
21	Ik maak makkelijk contract met mensen als ik een nieuwe omgeving ben	I	Communicatief	
22	Ik vind het moeilijk om zelf keuzes te maken en ik vraag mijn ouders vaak om advies.	E		Hier ligt onze focus op het toelaten van ouders om deel uit te maken van het keuzeproces; IIn gebruiken dus een externe factor bij het maken van keuzes
23	Ik heb TTO gekozen omdat ik Engels nodig heb voor de baan die ik later wil	E		De baan is de externe factor waar wij vanuit gaan. De factor kan uiteindelijk geïnternaliseerd worden.

Er zijn vier brugklassen bij het Kandinsky aangewezen vanuit het schoolbestuur. Twee TTO klassen en twee reguliere klassen. De mentoren van deze klassen zijn benaderd met de vraag de enquêtes tijdens een mentorles af te nemen. De mentoren wordt verteld dat dit voor onderzoek is naar de motivatie van de leerlingen, maar de leerlingen zelf krijgen dit niet te weten. Het kan ook van belang zijn dat dit zo blijft, in verband met eventueel vervolgonderzoek.

We gebruiken een vier puntsschaal voor de stellingen, bij de analyse van de antwoorden zullen we per vraag een tweedeling maken. Hierbij nemen we de antwoorden *helemaal mee een* en *me een* samen als positief en de andere twee als negatief antwoord op de vraag. Als er opvallende resultaten uitkomen, kunnen we de antwoorden alsnog splitsen om te zien of er een nuanceverschil te ontdekken is. Dit kan bijvoorbeeld bij uitkomsten waar wij van tevoren een groot verschil verwachtten en waarbij het verschil maar klein blijkt te zijn.

Resultaten

We hebben de enquêtevragen zo opgesteld dat de motivatie onder te verdelen is in 'intrinsieke' en 'extrinsieke' motivatie. Hieronder staan de resultaten van de enquête in percentages in grafieken weergegeven.

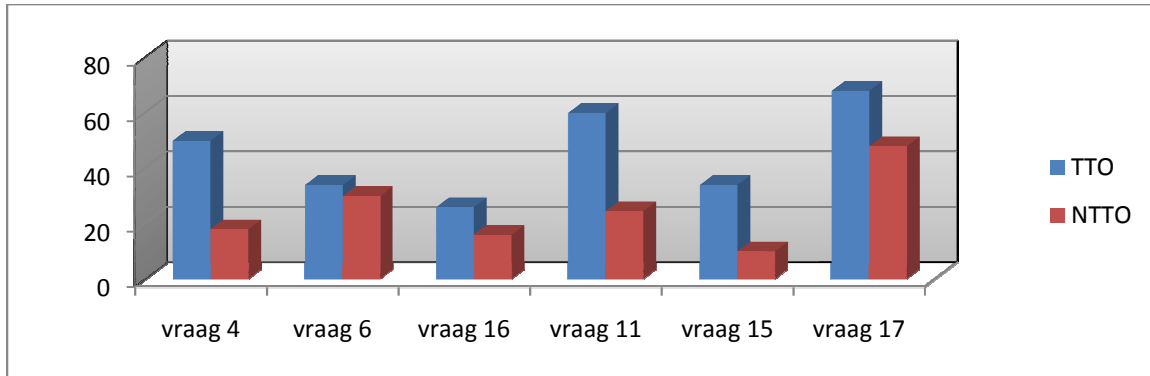
De enquêtevragen waren zodanig opgesteld dat de ondervraagde leerlingen per meerkeuzevraag vier keuzemogelijkheden hadden. Deze kwamen in twee varianten voor:

- Nooit / soms / vaak / altijd
- Helemaal niet mee eens / een beetje mee eens / mee eens / helemaal mee eens

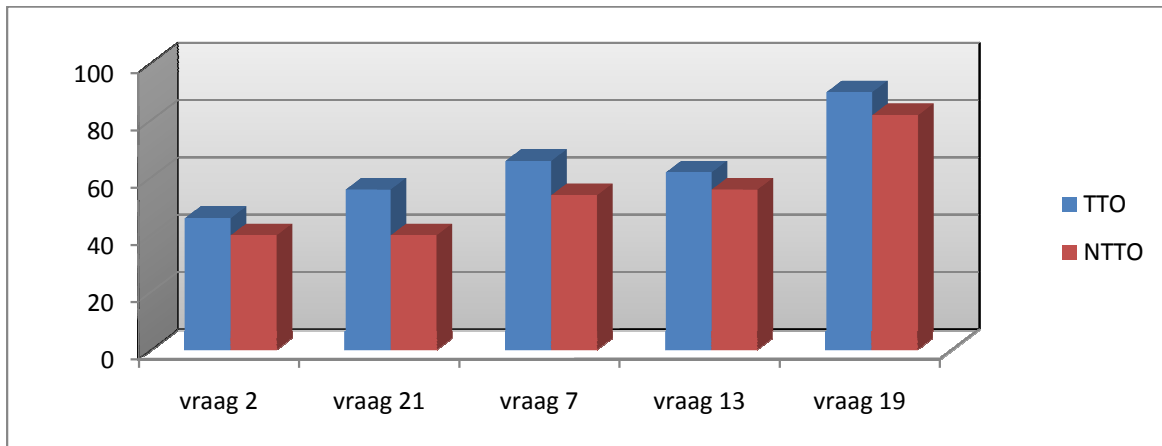
De grafieken zoals hieronder zijn weergegeven zijn gebaseerd op de antwoorden *vaak + altijd* samen genomen en *me eens + helemaal mee eens* samen genomen.

Intrinsiek

- Vraag 4; ik ben geboeid door de culturen van andere landen.
 Vraag 6; ik weet precies wat ik wil. Ik vraag mijn ouders niet gauw om advies.
 Vraag 16; ik beslis altijd zelf wat ik doe. Mijn ouders hoeven mij daar niet bij te helpen. (controlevraag bij vraag 6)
 Vraag 11; ik zou graag (een jaartje) in het buitenland willen werken en/of stagelopen en/of reizen
 Vraag 15; ik word enthousiast als ik mensen Engels hoor praten (bv op tv, of in de trein)
 Vraag 17; ik vind het belangrijk om hoge cijfers te halen (8 of hoger)

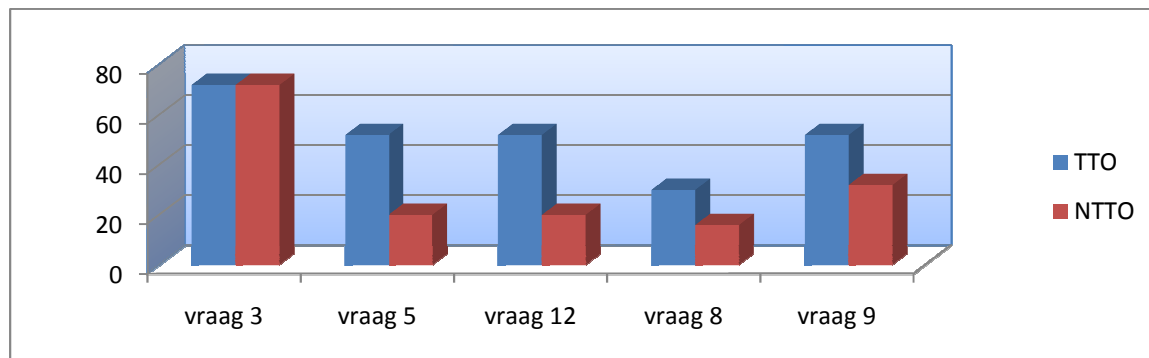

- Vraag 2; als ik op een nieuwe plek ben, praat ik snel met mensen die ik nog niet ken.
 Vraag 21; ik maak makkelijk contact met mensen als ik in een nieuwe omgeving ben. (controlevraag bij vraag 2)
 Vraag 7; als ik een woord niet ken, zoek ik op wat het betekent (op internet of in een woordenboek).
 Vraag 13; als ik op een nieuwe plek ben, ga ik de omgeving verkennen.
 Vraag 19; het Kandinsky was mijn eerste keuze als middelbare school.

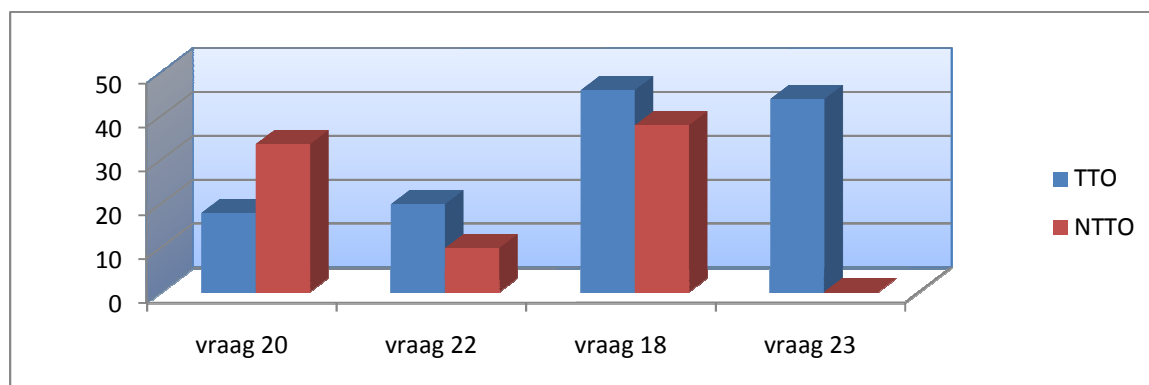
Intrinsieke motivatie		
	TTO	NTTO
4	50 % is intrinsiek gemotiveerd m.b.t. andere culturen	18 % is intrinsiek gemotiveerd m.b.t. andere culturen
6	34% is intrinsiek gemotiveerd door zelf beslissingen te (willen) maken, zonder interferentie van ouders (onafhankelijkheid)	26% is intrinsiek gemotiveerd door zelf beslissingen te (willen) nemen, zonder interferentie van ouders
16	30% is intrinsiek gemotiveerd door zelf beslissingen te (willen) maken, zonder interferentie van ouders (onafhankelijkheid)	16% is intrinsiek gemotiveerd door zelf beslissingen te (willen) nemen, zonder interferentie van ouders
11	60% is intrinsiek gemotiveerd om zelf een jaartje naar het buitenland te willen	24.5% is intrinsiek gemotiveerd om zelf een jaartje naar het buitenland te willen
15	34% is intrinsiek gemotiveerd voor de Engelse taal, wat blijkt uit enthousiasme voor het horen van de taal	10 % is intrinsiek gemotiveerd voor de Engelse taal, wat blijkt uit enthousiasme voor het horen van de taal
17	68% is intrinsiek gemotiveerd om hoge cijfers te halen	48% is intrinsiek gemotiveerd om hoge cijfers te halen
2	46% is intrinsiek gemotiveerd om contact te leggen in nieuwe situaties	40% is intrinsiek gemotiveerd om contact te leggen in nieuwe situaties
21	56% is intrinsiek gemotiveerd om contact te leggen in nieuwe situaties	40% is intrinsiek gemotiveerd om contact te leggen in nieuwe situaties

7	66% is intrinsiek gemotiveerd om de betekenis van onbekende woorden op te zoeken	54% is intrinsiek gemotiveerd om de betekenis van onbekende woorden op te zoeken
13	62% is intrinsiek gemotiveerd nieuwe omgevingen te verkennen	56% is intrinsiek gemotiveerd nieuwe omgevingen te verkennen
19	90% is intrinsiek gemotiveerd voor de gekozen school	82% is intrinsiek gemotiveerd voor de gekozen school
In elf van de gevallen is een grotere groep TTO leerlingen intrinsiek gemotiveerd dan bij NTTO. In 5 van de gevallen is het een aanzienlijk verschil [4-16-11-15-17]		

Extrinsiek

- Vraag 3; mijn ouders houden zich veel bezig met hoe ik het doe op school.
 Vraag 5; de mensen in mijn omgeving zeggen dat ik goed ben in Engels.
 Vraag 12; ik krijg complimenten over mijn Engels van vrienden en familie. (controlevraag bij vraag 5)
 Vraag 8; mijn ouders hebben (vroeger) veel gereisd/in het buitenland gewerkt.
 Vraag 9; tijdens de vakantie in het buitenland met mijn ouders maken we culturele uitstapjes.

- Vraag 20; ik heb dezelfde schoolrichting gekozen (regulier/tweetalig) als mijn beste vriend/vriendin.
 Vraag 22; ik vind het moeilijk om zelf keuzes te maken en ik vraag mijn ouders vaak om advies.
 Vraag 18; ik kom in mijn vrije tijd veel met de Engelse taal in aanraking.
 Vraag 23; ik heb TTO gekozen omdat ik Engels nodig heb voor een baan die ik later wil. (Deze vraag is niet van toepassing op de NTTO groep)

Extrinsieke motivatie		
	TTO	NTTO
3	72% wordt extrinsiek gemotiveerd doordat ouders interesse tonen in hun prestaties	72% wordt extrinsiek gemotiveerd doordat ouders interesse tonen in hun prestaties
5	52% wordt extrinsiek gemotiveerd doordat de omgeving complimenten maakt over het Engels	20% wordt extrinsiek gemotiveerd doordat de omgeving complimenten maakt over het Engels
12	52% wordt extrinsiek gemotiveerd doordat vrienden en familie complimenten maken over het Engels	20% wordt extrinsiek gemotiveerd doordat vrienden en familie complimenten maken over het Engels
8	30% wordt extrinsiek gemotiveerd door het voorbeeld wat hun ouders stellen wat betreft verblijf in het buitenland	16% wordt extrinsiek gemotiveerd door het voorbeeld wat hun ouders stellen wat betreft verblijf in het buitenland
9	52% wordt extrinsiek gemotiveerd door culturele	32% wordt extrinsiek gemotiveerd door culturele

	uitstapjes die gemaakt worden met de ouders	uitstapjes die gemaakt worden met de ouders
20	18% wordt extrinsiek gemotiveerd door de schoolkeuze van vrienden of familie	33.7% wordt extrinsiek gemotiveerd door de schoolkeuze van vrienden of familie
22	20% wordt extrinsiek gemotiveerd door hulp van ouders bij het maken van keuzes	10% wordt extrinsiek gemotiveerd door hulp van ouders bij het maken van keuzes
23	44% wordt extrinsiek gemotiveerd door het vooruitzicht van een bepaalde baan	n.v.t.
In vijf van de zeven gevallen wordt een grotere groep TTO leerlingen extrinsiek gemotiveerd dan bij NTTO [5-12-8-9-22]. In één geval gaan ze gelijk op [3] en in één geval wordt een grotere groep NTTO leerlingen extrinsiek gemotiveerd [20]		

Conclusie

We hadden van tevoren gedacht dat de motivatie, zowel intrinsiek als extrinsiek, bij de TTO leerlingen hoger zou zijn. Dit is in bijna alle gevallen ook het geval. Bij één vraag zijn de uitkomsten gelijk, vraag 3. Hierbij werd gevraagd naar de rol van de ouders. Het is achteraf gezien ook wel logisch dat hier gelijk op gereageerd wordt, omdat dit meer de betrokkenheid van de ouders aantoont in het eerste jaar dat deze leerlingen middelbaar onderwijs volgen. De vraag waarbij TTO leerlingen minder scoren, is bij vraag 20, waarbij gevraagd wordt naar de externe factor vrienden en familie en in hoeverre deze een rol hebben gespeeld bij de keuze voor het Kandinsky. Hierbij hadden we van te voren ook wel verwacht dat de TTO leerlingen minder hoog zouden scoren, en dus meer intrinsiek gemotiveerd zouden zijn om deze school te kiezen dan de NTTO leerlingen.

Meer TTO leerlingen gaven aan geïnteresseerd te zijn in culturen van andere landen en dat ze enthousiast worden als ze Engels horen. Maar bij beide vragen hadden we verwacht dat meer mensen hier positief op zouden scoren, niet alleen ten opzichte van NTTO leerlingen, maar meer dan de 50 en 34% respectievelijk. Voor de vraag naar enthousiasme bij het horen van Engels kan dit deels verklaard worden door een opvatting dat Engels vrij normaal gevonden wordt. De percentages intrinsieke motivatie liggen bij de TTO groep sowieso lager dan van te voren verwacht. Wat wel opvallend was bij het verwerken van de gegevens, was dat er een NTTO leerling op zijn blad had geschreven graag TTO te hebben willen volgen, maar dat dit niet kon omdat dit vol zat. Als je dan keek naar de antwoorden die deze leerling gaf, zou het juist een goede kandidaat geweest zijn voor TTO. Hij scoorde bij bijna alle intrinsieke vragen 'helemaal mee eens'. Deze leerling voldeed aan de verwachtingen die wij van tevoren hadden bij een TTO leerling.

Kortom, er is, zoals verwacht, een verschil tussen de intrinsieke motivatie van NTTO en TTO leerlingen. TTO leerlingen voldoen aan de eisen voor TTO van, in dit geval, het Kandinsky College. Echter, de intrinsieke motivatie van de TTO leerlingen is dan wel hoger, de TTO percentages zijn lager dan verwacht. Dit geeft aan dat zelfs de TTO leerlingen slechts in beperkte mate intrinsiek gemotiveerd zijn.

Het is lastig om de vragen zo te formuleren dat er een eenduidig antwoord uitkomt. Bij de analyse van sommige vragen zou het achteraf gezien beter zijn als er een korte uitleg bij gegeven werd, zodat het effectiever in te delen is bij intrinsieke of extrinsieke motivatie. Een voorbeeld hiervan zijn vragen 2 en 21; 'als ik op een nieuwe plek ben, praat ik snel met mensen die ik nog niet ken' en 'ik maak makkelijk contact met mensen als ik in een nieuwe omgeving ben.' De tweede vraag is bedoeld als controlevraag, maar er is wellicht een verschil in interpretatie geweest. Als de leerlingen de kans krijgen zelf iets op te schrijven bij dergelijke vragen, kun je de informatie wellicht beter interpreteren. Daarnaast kun je de resultaten bij vraag 20 niet met elkaar vergelijken. De TTO

groep heeft minder keus in scholen die TTO bieden, NTTO leerlingen hebben dus meer keus en dan gaan eerder andere zaken, zoals vrienden, meetellen. Bij TTO leerlingen is de keus van scholen meer beperkt, dus zal de factor vrienden minder snel meetellen.

Vervolgonderzoek

Een van de redenen om onderzoek te doen naar de motivatie bij brugklasleerlingen TTO is het feit dat leraren lijken te merken dat de motivatie van, voornamelijk, vierde klas TTO leerlingen enorm daalt. Wat dus interessant zou zijn om te onderzoeken, is of deze zelfde leerlingen die wij nu hebben onderzocht, met name de TTO leerlingen, nog steeds gemotiveerd zijn voor het volgen van TTO. Als je de motivatie van de leerlingen op dat moment kunt vergelijken met de resultaten van dit onderzoek, zou je kunnen kijken of je de motivatie van deze leerlingen van te voren had kunnen voorspellen.

Als uit het vervolgonderzoek blijkt dat 'te voorspellen' is welke leerlingen gemotiveerd blijven om TTO te volgen, zou je deze vragenlijst, of een iets aangepaste versie, als toelatingsformulier gaan gebruiken. De school kan dan zien welke leerlingen voldoen aan de aannamecriteria die zij zelf stellen.

Literatuurlijst

- Admiraal, Wilfried. Westhoff, Gerard. de Bot, Kees. "Evaluation of Bilingual Secondary Education in The Netherlands: Students' language proficiency in English." *Educational Research and Evaluation*. 12:1 (2006): 75-93.
- Europees Platform: Internationaliseren in Onderwijs. "TTO | Tweektalig onderwijs - Content and Language Integrated Learning." <<http://www.europeesplatform.nl/sf.mcgi?2682>>
- De Graaff, Rick. Koopman, Gerrit Jan. "Didactische richtlijnen bij tweektalig onderwijs Onderzoek naar didactische gedragingen van docenten bij tweektalig onderwijs." *IVLOS, Universiteit Utrecht i.s.m. ICO-ISOR/ Onderwijsresearch*. 06.02. 2006.
- Huang, Shu-Chen. "Assessing Motivation and Learning strategies using the Motivated Strategies for Learning Questionnaire in a Foreign Language Learning Context". *Social Behavior and Personality*. 36:4 (2008): 529-534
- Kandinsky College. "Tweektalig." <<http://kandinsky.nl/Welkom.asp>>
- Liuoliené, Alvyda. Metiuniené, Regina. "Second Language Learning Motivation." *Santalka. Filologija. Edukologija*. 14.2 (2006): 93-98.
- Vermeulen, Margreet. "Motivatie is het Belangrijkste Criterium." *De Volkskrant*. 31 aug. 2004. <<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/694646/2004/08/31/Motivatie-is-belangrijkste-criterium.dhtml>>.
- Woolfolk, Anita. Hughes, Malcom. Walkup, Vivienne. *Psychology in Education*. Harlow: Pearson Longman, 2008.

Bijlagen

Enquête

Naam _____

Klas _____

Leeftijd _____

Cito score _____

Advies basisschool _____

1. Ik heb Engelse les gehad op de basisschool (ja/nee). Indien nee, ga door naar vraag 2.

a. Ik vond Engels op de basisschool leuk.

Helmaal niet mee eens   Een beetje mee eens   Mee eens   Helemaal mee eens

b. Ik was goed in Engels op de basisschool.

Helmaal niet mee eens   Een beetje mee eens   Mee eens   Helemaal mee eens

2. Als ik op een nieuwe plek ben, praat ik snel met mensen die ik nog niet ken.

Nooit   Soms   Vaak   Altijd

3. Mijn ouders houden zich veel bezig met hoe ik het doe op school.

Nooit   Soms   Vaak   Altijd

4. Ik ben geboeid door de culturen van andere landen.

Nooit   Soms   Vaak   Altijd

5. De mensen in mijn omgeving zeggen dat ik goed ben in Engels.

Nooit   Soms   Vaak   Altijd

6. Ik weet precies wat ik wil. Ik vraag mijn ouders niet gauw om advies.

Helmaal niet mee eens   Een beetje mee eens   Mee eens   Helemaal mee eens

7. Als ik een woord niet ken, zoek ik op wat het betekent (op internet of in een woordenboek).

Nooit   Soms   Vaak   Altijd

8. Mijn ouders hebben (vroeger) veel gereisd/in het buitenland gewerkt.

Nooit   Soms   Vaak   Altijd

9. Tijdens de vakantie in het buitenland met mijn ouders maken we culturele uitstapjes.

Nooit   Soms   Vaak   Altijd

10. Ik ben liever lui dan moe.

Helmaal niet mee eens   Een beetje mee eens   Mee eens   Helemaal mee eens

11. Ik zou graag (een jaartje) in het buitenland willen werken en/of stagelopen en/of reizen.

Helmaal niet mee eens   Een beetje mee eens   Mee eens   Helemaal mee eens

12. Ik krijg complimenten over mijn Engels van vrienden en familie.

Nooit   Soms   Vaak   Altijd

13. Als ik op een nieuwe plek ben, ga ik de omgeving verkennen.

Nooit   Soms   Vaak   Altijd

14. Ik heb het Kandinsky gekozen vanwege (kies max. 2):

De Uitstapjes/ de afstand /de uitwisselingen met leerlingen uit andere landen/ mijn vrienden/ mijn familie (broer/zus/neef/nicht zit op Kandinsky) / het TTO aanbod/ de internationale focus van de school/de kunst- en cultuurprojecten/ het gebouw (de sfeer) / anders, namelijk: _____

15. Ik word enthousiast als ik mensen Engels hoor praten (bv op tv, of in de trein).

Nooit   Soms   Vaak   Altijd

16. Ik beslis altijd zelf wat ik doe. Mijn ouders hoeven mij daar niet bij te helpen.

Helmaal niet mee eens   Een beetje mee eens   Mee eens   Helemaal mee eens

17. Ik vind het belangrijk om hoge cijfers te halen (8 of hoger).

Helmaal niet mee eens   Een beetje mee eens   Mee eens   Helemaal mee eens

18. Ik kom in mijn vrije tijd veel met de Engelse taal in aanraking.

Nooit   Soms   Vaak   Altijd

19. Het Kandinsky was mijn eerste keuze als middelbare school

Helmaal niet mee eens   Een beetje mee eens   Mee eens   Helemaal mee eens

20. Ik heb dezelfde schoolrichting gekozen (regulier/tweetalig) als mijn beste vriend/vriendin.

Helmaal niet mee eens   Een beetje mee eens   Mee eens   Helemaal mee eens

21. Ik maak makkelijk contact met mensen als ik in een nieuwe omgeving ben.

Helmaal niet mee eens   Een beetje mee eens   Mee eens   Helemaal mee eens

22. Ik vind het moeilijk om zelf keuzes te maken en ik vraag mijn ouders vaak om advies.

Helmaal niet mee eens   Een beetje mee eens   Mee eens   Helemaal mee eens

23. Ik heb TTO gekozen omdat ik Engels nodig heb voor de baan die ik later wil.

Helmaal niet mee eens   Een beetje mee eens   Mee eens   Helemaal mee eens